

MKR Hit-vallás általános adatok

Erkölcsteológiai sorozatunkban 2010-ben az alábbi témákkal foglalkozik Dr. Tarjányi Zoltán professzor:

- 1/ A vallásosság erénye korunkban
- 2/ A vallásosság alapja a Szenttel való kapcsolat
- 3/ A vallásosság erényének cselekedetei: az áldozatbemutatás
- 4/ A vallásosság erényének cselekedetei: az ünneplés
- 5/ A vallásosság erényének cselekedetei: az imádság
- 6/ A vallásosság erényének cselekedetei: a kérőima
- 7/ A vallásosságon belüli speciális elköteleződés: a fogadalom
- 8/ A vallásosságon belüli speciális elköteleződés: az eskü
- 9/ Bűnök a vallásosság erénye ellen: a hamis kultusz
- 10/ Bűnök a vallásosság erénye ellen: a babona és a mágia
- 11/ Bűnök a vallásosság erénye ellen: a káromlás és az átok
- 12/ Bűnök a vallásosság erénye ellen: a szentségtörés és a simónia
- 13/ Összegezés: a vallásosság erényének fontossága és aktualitása

A Hit-Vallás című műsorban 2009-ben is folytattuk az erkölcsi-etikai kérdések tárgyalását. Az idén ismét Papp Miklós görög katolikus pap, teológus-tanár előadásait hallgathatjuk Evangéliumi etika címmel. Papp Miklós írja:

Az evangélium olyan, mint egy gyújtópont: innen indul az új erkölcsi gondolkodás, ami a történelemben folyamatosan differenciálódott az élet minden területére. Magával Krisztussal kinyílt az ajtó a valóság mélyebb ismerete előtt, ami lehetővé teszi az új életvitelt is. Erkölcsösnek lenni így elsősorban nem szabályok megtartását jelenti, hanem Krisztus élő követését. Nem szabad az erkölcsteológiának elsatnyulnia pusztá szabálykövetéssé és bűnlasztrommá, hanem élő tudományos kísérőtárs szeretne lenni a Teljesség felé lépegető ember számára. Néha látszanak olyan tendenciák, mintha az evangélium olvasása kizárná a tudományos reflexiót, illetve a tudományos reflexió nagyszólam legyint az evangéliumra. A jelen elmélkedéssorozat megkísérli a kettő szintézisét: megtalálni az evangélium fontos gyújtópontjait, és azokat lefordítani a mai ember számára, a mai ember szeretetének és intelligenciájának szintjére.

A 2008. év témája: Erények és főbűnök

Az ókori görög filozófusok etikai gondolkodása dolgozta ki a négy sarkalatos erény tanát. Felfogásukban az erény nem más, mint a tudatosan a jóra irányuló ember sajátos minősége. E minőség nélkül is lehetséges emberi életet élni, de aki a begyakorlás által az erényt kialakította, az gazdagabb, teljesebb, mondhatni emberebb életet élő létező. Miért? Mert ha birtokolja az

erényt (mely ugyebár egy állandó minőség), akkor minden cselekedetében megjelenik az okosság, az igazságosság, a bátorság és a mértékletesség.

Az induló kereszténység a Jézus utáni évszázadokban magába asszimilálta a pogány hellén gondolkodók erénytanát. Persze a Jézusba vetett hit alapján élő keresztény már nem az önmagát kiteljesítő ember koncepciójában értelmezte az erényt, hanem Istennel való viszonyában: ha ugyanis Jézus Krisztus minden emberi értéket beteljesített, akkor őbenne fel lehet ismerni azt az erkölcsi tökéletességet, amely minden evilági cselekedetet átitat az Isten és a felebarát iránti szeretettel. Így azt lehet mondani, hogy Jézusban az erény-fogalmak is beteljesedtek: keresztény módon már mást, többet jelentenek, de Jézus erkölcsi magatartását is lehet úgy értelmezni, hogy az okosságnak, az igazságosságnak, a bátorságnak és a mértéktartásnak a sajátos megtestesülése volt.

A protestantizmus megjelenéséig, majd egészen a felvilágosodás koráig a kereszténység úgy értelmezte, hogy az igazi erkölcs akkor valósul meg, ha Jézus nyomában járva kialakítjuk magunkban a keresztény tartalmú sarkalatos erényeket, s közben folytonosan küzdünk rossz hajlamaink ellen. Ez utóbbiakat egy idő után főbűnöknek nevezték (torkosság, kevélység, fösvenység, bujaság, harag, irigység, restség), jóllehet nem a legnagyobb bűnöket jelentik, hanem olyan bűnös tendenciákat, melyek mintegy más bűnöket következményeznek az ember életében. Ilyen felfogásban a keresztény erkölcs nem is más, mint az erények és a bűnök harcában az előbbieknél az állandó megerősítése.

Az erénytan a XIX. században háttérbe húzódott az erkölcsteológiában: a katolikusoknál és a protestánsoknál (más meggondolás alapján) a parancs-központú gondolkodásnak adta át a helyét, de az Istenre nem hivatkozó etikában (pl. Kantnál) is a kötelesség lett a kulcsszó. A XX. században kezdte újra felfedezni a katolikus erkölcstan és a világi etika az erény-központú felfogás értékeit: nem személytelen szabályoknak való engedelmességről van szó; mindegyik sarkalatos erénynek megvan a kellő biblikus, sőt jézusi tartalmi vonatkozása; a valóságos emberi léttapasztalat az erények megélhetőségét és megvalósíthatóságát igazolja; ha az erények alapján gondolkodunk, akkor ki tudjuk küszöbölni a nagy veszélyt, ti. hogy a keresztény erkölcstan leszűküljön a bűntanra.

2008-ban a Hitvallás című erkölcstani sorozatot az erényeknek és a főbűnöknek szenteljük a Magyar Katolikus Rádióban. Először az erénytan történetét tekintjük át, majd 2-2 elmélkedésben bemutatjuk a négy sarkalatos erényt, utána a főbűnökkel foglalkozunk, végül pedig összefoglaljuk a tanulságokat. Őszinte reménykedéssel várom, hogy hallgatóink rácsodálkoznak a Katolikus Egyház Katekizmusa egyik kijelentésének igazára: kár volna nem felhasználni az Egyház hitbeli és nevelési hagyományának értékes szeptetét, mely az erényekkel és a főbűnökkel foglalkozik. Mert általuk gazdagabban látjuk a Jézustól örökölt erkölcsi meglátásokat, és igényesebben tudjuk értelmezni és megélni saját keresztény erkölcsi hivatásunkat is.

Tarjányi Zoltán

A 13. adás témája:

1. Erények, bevezetés
2. Okosság az ókori görögöknél és a Bibliában
3. Okosság a teológiában
4. Igazságosság a görögöknél és a Bibliában
5. Igazságosság a teológiában
6. Bátorság a görögöknél és a Bibliában

- 7. Bátorság a teológiában
 - 8. Mértékletesség a görögöknél és a Bibliában
 - 9. Mértékletesség a teológiában
 - 10-11. A főbűnök
 - 12. Az alázat erénye
 - 13. Tanulságok, összefoglalás
-

A 2007-es év témája: Erkölcs és etika a mindennapok gyakorlatában

Korunk tragikusnak nevezhető jelensége, hogy a mindennapi életet meghatározó szempontok közül egyre inkább kikerül az erkölcs. Közismert bizonyos hatalmi- és médiatényezők álláspontja, amely szerint jog és erkölcs nem összetartozó kategória. E tendencia fájdalmas tünetei máris láthatók a társadalomban, s jellemző módon elsősorban éppen azok látják kárát, akik a legkönnyebben elhiszik, hogy az erkölcs egyáltalán nem korszerű dolog, legjobb a múlt fölösleges relikviái közé sorolni.

Ezért is tekintettük fontosnak és időszerűnek, hogy a Magyar Katolikus Rádió, a katolikus tanítás alapján, sokak számára érthetően, ahogy mondani szokták, „életközeli” szóljon az erkölcsről.

A 2007. esztendőben Papp Miklós teológus, görög-katolikus lelkész veszi át a Hit-Vallás stafétabotját. Témánk továbbra is az erkölcs, s továbbra is a megszokott rendben, négyhetenként jelentkezik a műsor. A műfaj is változatlan: Papp Miklós közvetlen hangvételű, huszonöt perces előadásai arra tesznek kísérletet, hogy a mindennapi élet problémáira mutassanak erkölcsi támpontot és arra alapozott gyakorlati megoldást.

Első három adásunk témája:

- 1. Az erkölcs, mint a világnézet következménye
- 2. A szabadság keresztény értelmezése
- 3. Legfontosabb döntéseink

A 2007. év további Hit-Vallás műsoraiban többek között a következőkről hallhatnak: Az erkölcsi lecsúszás és feltámadás folyamatszerűsége; Ki mint imádkozik, úgy is él; Az embert legjobban az időbeosztása jellemzi; A férfi és a nő alapvető különbözősége.

Papp Miklóssal együtt azzal a reménnyel bocsájtjuk hallgatóink elé a Hit-Vallás 2007. évi erkölcsteológiai sorozatát, hogy sikerül közösen belátnunk, hogy az erkölcsi rend szerinti élet – bár erőt és fegyelmet kíván –, mégsem megszorítást jelent, hanem az élet kiteljesedésének, mondhatnánk úgy is: a boldogságnak az esélyét adja meg az ember számára.

A 2006-os év témája a Tízparancsolat volt.

A sokak, például Bartók Béla által is emlegetett bölcs mondás szerint minden megújulás csak

akkor válik valósággá, ha életerős gyökérből táplálkozik. Ehhez meg kell tudnunk különböztetni a valóban életrevaló gyökereket a pusztán életben maradottaktól.

Mindez az erkölcsre is igaz: ha megújulni akarunk benne, rá kell találnunk a legéleterősebb gyökreire, mely elegendő táplálékkal szolgál, hogy létünk sokféle cselekvése valóban minőségileg új terméseket hozzon.

A keresztény ember számára ez az igazi életrevaló gyökér nem más, mint a Tízparancsolat. Az ószövetségi választott nép ajándékba kapta Istentől a vele szövetségben élés egyértelmű kritériumait. Azért, hogy a kinyilatkoztatást nem kapott népek között be tudják mutatni az emberi életet leginkább kibontakoztató helyes cselekedeteket, s hogy felkészüljenek a Messiás fogadására.

Jézus pedig, a megtestesült Isten, a régi törvényrendszert tökéletesítette, kitágította, és a tökéletességre törekvés távlatába állította. Mindmáig ez a Jézus által átértelmezett Tízparancsolat adja meg a keresztény erkölcsi cselekvés mértékét.

A 2006. évi erkölcstan sorozatunkban ezt a Tízparancsolatot állítjuk gondolkodásunk központjába. Az első két részben áttekintjük, mi a szerepe és a státusza a Tízparancsolatnak a zsidó illetve a keresztény etikai gondolkodásmódban. Majd egyenként végigvizsgáljuk a parancsok tartalmát, hogy a hallgatók újra fölfedezhessék: ezek azok a parancsoló és tiltó követelmények, amelyek által az ember egyénileg és közösségileg a legtöbbet, legértékesebbet tudja kibontakoztatni önmagából; hogy valóban ezek az erkölcsi életet tudatosan, elkötelezetten élni akaró ember számára a legéleterősebb gyökerek, melyek valódi megújuláshoz segítenek bennünket.

Műsorunk keretében tehát 2006. január 26-án indul a Tízparancsolatról szóló sorozat. Az előadó továbbra is Tarjányi Zoltán, a műsor szerkesztője pedig Szikora József.

A 2005. évi sorozatunk témája az erkölcs volt. Egy olyan fogalom, amelyről viszonylag kevés ismerettel bír a mai ember, és az esetek nagy részében nem is a saját hibájából.

Az úgynevezett modern világban erős törekvéseket tapasztalunk arra nézve, hogy az emberek elszakadjanak természetes belső kötődéseiktől, lazuljanak a normális társadalmi kapcsolatok. Ezeknek pedig fontos alapja mindaz, amit összefoglaló néven erkölcsnek nevezhetünk. A Tarjányi Zoltán morálteológus professzorral, a katolikus egyetem erkölcstan tanszékének vezetőjével folytatott beszélgetéssorozat arra tett kísérletet, hogy közérthető módon szóljon az erkölcstről, az erkölcs születésétől eljutva korunk erkölcsi problémáinak elemzéséig. Szó volt az erkölcs közösségi és személyi vonatkozásairól, a Bibliából kiolvasható erkölcsi tanításról, erkölcs és szabadság, erkölcs és lelkiismeret, erkölcs és jog viszonylatairól.

Az egyes részek témái:

1. Az erkölcs születése a közösségben
2. Az erkölcs születése az egyénben
3. A bibliai örökség - az ószövetség
4. A bibliai örökség - az újszövetség
5. A keresztény erkölcs válaszai a felmerülő problémákra az első ezer évben
6. A skolasztika erkölcstana
7. Reneszánsz, protestantizmus, felvilágosodás - katolikus válaszok

- 8. Korunk erkölcsi problémái - a keresztény emberkép a kiindulópont a válasza
- 9. A keresztény erkölcs kulcsfogalmai - a törvény
- 10. A keresztény erkölcs kulcsfogalmai - a lelkiismeret
- 11. A keresztény erkölcs kulcsfogalmai - a bűn
- 12. A keresztény erkölcs kulcsfogalmai - a szabadság

Adásidő: 4 hetente csütörtökön 20:00-kor

Ismétlés: hétfőn, szerdán 2:00-kor; 9:00-kor

Váltóműsora (másik héten ugyanebben az időpontban):

Magyar sorskérdések

Pillérek

Üzenőfüzet

A műsor indulása: 2004.09.23.

Kategória: vallási műsorok

A műsort készíti: Közéleti szerkesztőségMunkatársak: Bögös Henrietta

Papp Miklós

Szikora József

Tarjányi Zoltán

Werner-Nagy Eszter

Eddig összesen 76 műsor és 122 ismétlés volt adásban.

http://www.katolikusradio.hu/?m_id=4&m_op=view&id=345